

המטרה: אף ליטר חלב

ראש השנה היה אתגר מיוחד למערכות הכוללות של ענף החלב. שלושה וחצי ימים של חג ושבת שבהם המחלבות לא קולטות חלב הביאו את הענף להיערכות מדוקדקת ברמת הרפת הבודדת, המחלבה ומכלית ההובלה. מועצת החלב ריכזה את הפרויקט והוא עבר בהצלחה רבה - אף ליטר חלב לא נשפך וגם איכות החלב נשמרה היטב!

מורכבות המשימה

המחלבות, בארץ, בנויות לקליטת חלב יומיומית מהרפתות שמייצרות חלב בכל יום - חול ומועד. גם מערכות ההובלה ערוכות להובלה שוטפת של החלב, בהתאם לצרכי המחלבה. בסופי שבוע המחלבות סגורות כשלוש שעות לפני כניסת השבת ונפתחות כשעתיים לאחר צאתה. לעתים תנאי הקליטה ביום ראשון במחלבות אינו מספיק ואז העודפים מופנים לייבוש. חג ראש השנה האחרון התחיל ביום רביעי, ערב חג ונמשך עד מוצאי שבת - סך הכול שלושה וחצי ימים שבהם המחלבות בישראל סגורות לקליטת חלב. עובדה זו יצרה בפני הענף שתי בעיות מרכזיות:

1. איך לאחסן את החלב ברפתות למשך ימי החג - יצרני החלב מחויבים על פי התקנון להכין כושר אחסון של חלב למשך 48 שעות, לפחות, בתקופת שיא החלב.
2. כיצד לאפשר קליטה סדירה של חלב לעיבוד למוצרים, מיד עם צאת החג.

1. מספר הרפתות בישראל קטן ויחידת הייצור גדלה - זה משפיע בכיוון של הקטנת כושר האחסון הממוצע בכל רפת.
2. נעשתה רפורמה בענף ההובלה ומצוי של 120 מכליות יש כיום כ-90 מכליות חלב בלבד. אכן, התייעלות אמיתית עם העברת האחריות על ההובלה לידי המחלבות.

המחלבות כולן היו בהיערכות מיוחדת של צוותים מוגברים לביצוע משימה כפולה: קליטה מהירה של חלב מהרפתות ופתרון תקלות במהירות ובמיוחד פינוי החלב למוצרים עתירי חלב גולמי כמו חלב שתייה, גבינות קשות וכמוכן מערכות ייבוש החלב שעבדו בתפוקה מלאה (ייבוש של מיליון ליטר חלב ביום)

היערכות הענף

מועצת החלב לקחה את המשימה של ריכוז הנושא והובלתו בשלום עד לאחר החג. אפרי רייקין - סמנכ"ל המועצה, מונה להוביל את כל חלקי הענף לתאום ולסינכרון מערכות.

"כחודשיים לפני החג כינסנו במועצת החלב את כל הגורמים הלוגיסטיים הנוגעים לעניין: מחלבות, אחראים לקליטת חלב, ארגוני ההובלה, אנשי כשרות וגורמים רלוונטיים נוספים.

מטרת הישיבה הייתה להכיל את הבעיה - ייצור של 10.5 מיליון ליטר במשך 3.5 ימים. כל מחלבה התבקשה לאתר את כמות החלב המיוצרת עם הפתרון הצפוי וכמות

אפרי רייקין ריכז את התאום בין הגורמים

מועצת החלב

אלון בן שלמה "מר לוגיסטיקה" - לשינוע חלב בישראל

החלב שמאוימת בגלישה. הוצפו אפשרויות שונות לפתרון כגון, מכירה למחלבות נוכריות, אחסון במקומות אחרים ועוד. בהמשך, נערכה סדרת בדיקות אינטנסיביות עם כל מחלבה ובה ירדנו לרזולוציה הנמוכה ביותר: הרפתן, המוביל, רכז ההובלה, נציג המחלבה. שם הוגדרו כל הליטרים שאין להם פתרון וזה הסתכם בכמה מאות אלפי ליטרים של בעיות אחסון במשך החג

המועצה נערכה גם לסכנה של פסילת חלב במהלך החג ובסופו. לשם כך, התקיימה ישיבה עם הנהלת השפד"ן, שקולט את החלב שנפסל, וישיבת תאום עם הפיצו"ח. במקביל, נבחנו החלופות הנוספות: מחלבות נוכריות בכל הארץ, הרשות הפלסטינאית עם המחלבות ביהודה ושומרון, אחסון במקומות נוספים. "המחלבות עשו את כל המאמצים לקלוט את מרב החלב עד כניסת החג וכל המאגרים במחלבות היו מלאים. כל קואופרטיב הובלה עשה תכנית מפורטת לאיסוף אופטימלי של החלב, שיאפשר המשך ייצור החלב ברפתות בלי גלישה במכלים. שיתוף הפעולה של כולם היה מצוי, גורמי הענף היו נחושים לסייע ככל האפשר -

המטרה של כולם הייתה - לא שופכים חלב!"

פעולות שבוצעו וההתנהלות במהלך החג

- מכליות שאוספות חלב הוצבו ברפתות ביישובים דתיים
- המחלבה בכפר ויתקין נערכה לקלוט 120,000 ליטר חלב, רובו מחוץ ליישוב.
- מחלבות נוכריות של המגזר הערבי בישראל הגדילו את הביקושים בגלל חודש הרמאדן שבו צורכים יותר חלב.
- הרשות הפלסטינאית הבטיחה לקלוט כמה מאות אלפי ליטרים

"התקלה הגדולה והכמעט יחידה, במהלך החג, הייתה עם מחלבה ברשות הפלסטינאית שחזרה בה מהסיכומים ועל התקלה הזו התגברנו בחשיבה משותפת. במספר מקומות היינו על גבול הגלישה ובסופו של דבר - עברנו את כל החג בשלום!"

בתום החג

המחלבות כולן היו בהיערכות מיוחדת של צוותים מוגברים לביצוע משימה כפולה: קליטה מהירה של חלב מהרפתות ופתרון תקלות במהירות ובמיוחד פינוי החלב למוצרים עתירי חלב גולמי כמו חלב שתייה, גבינות קשות וכמוכן, מערכות ייבוש החלב שעבדו בתפוקה מלאה (ייבוש של מיליון ליטר חלב ביום).

עם תום החג, התחלקו מנהלי הענף בין המחלבות, באו לראות את התהליך ולעודד את העוסקים בביצוע המשימה של אי שפיכת חלב בשום מקום.

"אני הייתי באלון תבור ובמחלבת תל יוסף וראיתי את המאמצים ואת הנחישות הגדולה של הצוותים שעבדו ללא לאות ועם הרבה מוטיבציה. כל החלב נקלט, המובילים המשיכו בסבבים מהירים ותוך ימים אחדים סגרו את הפער וחזרו לשגרה של איסוף חלב רגיל"

שאלתי את אפרי על הגיבורים הראשיים של המשימה המאוד מורכבת

"רבים רבים פעלו ועשו, אך מעל כולם מובילי החלב היו הגיבורים הגדולים של המהלך -

בעבודה קשה, מאומצת, מקצועית, אחראית וללא התגייסותם, לא ניתן היה להימנע משפיכת החלב.

גם המחלבות, הקואופרטיבים, הרפתנים, כולם התגייסו ללא אגו ומאבקי יוקרה. המחלבות באו האחת לקראת רעותה והייתה חברות אמיתית במהלך החג.

אלון בן שלמה מתנובה היה "מלך הלוגיסטיקה" שתאם, הזיז, הפעיל ושלט בכוחות בשטח. רואי מהפיצו"ח היה לעזר רב בתיווך ובתאום."

אכן, זו הייתה שעת מבחן לכל מערכות הענף המתוכנן בישראל. במאמץ משותף ובהתגייסות מרבית של חלקי הענף, התבצעה המשימה של הימנעות משפיכת חלב במשך כל ימי החג ולאחריו. יישר כוח לכל העוסקים במלאכה שלא הייתה קלה כלל.

בעוד כשלוש שנים - ב-2010, יהיה מופע חג דומה והמשימה תהיה מורכבת יותר, עלייה במכסות החלב והקטנה בנפח האחסון. יהיה צורך להתארגן אחרת ולחשוב על פתרונות יותר דרמטיים, כדי לעבור גם את החגים הבאים עלינו בשלום. ■